

CÔNG ĐOÀN VIỆT NAM “CON ĐƯỜNG CHƯA KHAI PHÁ”.

Nguyễn Quang Duy

Ngày 4/2/2016 tại Auckland, New Zealand, Việt Nam và 11 quốc gia đã chính thức ký biên bản thỏa thuận gia nhập TPP.

Ngoài đường phố chung quanh khu trung tâm Auckland nơi các quốc gia đang ký kết hàng ngàn người đã biểu tình chống lại với lý do Hiệp định chỉ có lợi cho các doanh nghiệp lớn hơn là cho người lao động.

Tại Việt Nam qua Diễn đàn BBC nhà hoạt động công đoàn Đỗ Thị Minh Hạnh diễn tả “Nghịệp đoàn độc lập vẫn mờ mịt sau TPP?”. Phải chăng đến lúc chúng ta cần nhìn lại để có thể có được một hướng đi mới cho công đoàn tại Việt Nam.

Bảo thủ và “cấp tiến”

Có khái niệm cho rằng đảng Cộng sản đang phân thành hai khuynh hướng bảo thủ và “cấp tiến”, phe “cấp tiến” muốn cải cách chính trị để có thể thích ứng với kinh tế thị trường khi Việt Nam tham gia TPP.

Khái niệm trên không chính xác. Cạnh tranh thị trường tự do là chấp nhận mạnh được yếu thua. Nói cách khác kinh tế thị trường chỉ mang lại lợi ích cho thành phần mạnh đang nắm quyền lực (kinh tế và chính trị), nhưng sẽ tiếp tục bỏ rơi những người yếu thế.

Dân oan tiếp tục mất đất. Công nhân nông dân tiếp tục làm không đủ ăn. Doanh nhân nhỏ tiếp tục cạnh tranh bất bình đẳng với các đại công ty liên quốc. Giáo dục, y tế, và các công ích xã hội khác chỉ dành cho người có tiền.

Vì thế những người cổ vũ kinh tế thị trường vẫn chỉ là những người bảo thủ về mặt kinh tế.

Gia nhập TPP Việt Nam cần có một chính sách xã hội toàn diện, nếu không Việt Nam trở thành một xã hội tư bản man dại cá lớn nuốt cá bé, và lại tiếp tục “ổn định chính trị” bằng hệ thống công an.

Khuynh hướng cấp tiến nếu có nên dành cho những người hoạt động công đoàn như cô Đỗ thị Minh Hạnh.

Điều cần bàn là phong trào công đoàn đã bắt đầu từ 10 năm về trước nhưng đến nay như cô trình bày con đường cô đang đi vẫn là con đường mù mịt.

Xây dựng thế nào?

Được biết tổ chức công đoàn độc lập còn nhỏ và yếu. Số thành viên hoạt động rất ít, bị cô lập và có người còn bị tù. Khi đã bị cô lập người hoạt động công đoàn không thể sinh hoạt sát với công nhân là những người họ muốn đại diện.

Thậm chí vì tâm lý còn sợ giới chủ và sợ nhà cầm quyền, vì thế công nhân dễ từ chối sự hỗ trợ của những người hoạt động công đoàn.

Theo Bộ Lao động Thương binh và Xã hội, năm 2012, cả nước xảy ra 539 cuộc

đình công, năm 2013 có 351 cuộc, năm 2014 có 269 cuộc và năm 2015 xảy ra 245. Tháng 4 năm 2015 nhiều cuộc đình công liên tục diễn ra tại khu công nghiệp Sài Gòn, Bình Dương, Tiền Giang, Tây Ninh, Long An với hàng trăm ngàn người tham dự đòi sửa đổi Luật Bảo hiểm Xã hội buộc Quốc Hội phải hủy Luật mới này. Từ đó không đến nỗi phải bi quan vì chắc chắn rằng mọi cuộc đình công từ nhỏ đến lớn đều phải có người đứng ra kêu gọi và tổ chức.

Theo Hiệp Định TPP, Việt Nam sẽ phải ban hành luật cho thành lập những công đoàn độc lập với nhà nước cộng sản, những người đang âm thầm hoạt động chính là những hạt nhân xây dựng công đoàn cơ sở.

Như vậy việc hỗ trợ để đào tạo một tầng lớp lãnh đạo công đoàn trong số những người hiện đang hoạt động công đoàn cơ sở là nhu cầu thực sự cần thiết.

Họ cần sự trợ giúp của truyền thông báo chí, của tầng lớp trí thức và nhất là của các luật sư sẵn sàng đứng ra cố vấn hay bảo vệ cho họ và bảo vệ cho công nhân. Một cách cơ bản các công đoàn phải thực sự phát xuất từ công nhân, phải do công nhân lập ra, được công nhân nuôi dưỡng và phải đấu tranh cho quyền lợi công nhân.

Những người lãnh đạo công đoàn phải là người được công nhân thương yêu, tin tưởng và bầu lên qua những cuộc bầu cử dân chủ.

Những người này phải có khả năng đại diện công nhân thương lượng với cả chủ nhân lẫn nhà nước.

Các công đoàn lớn, người lãnh đạo cần có khả năng làm việc với các công đoàn khác, với nhà nước, với các tổ chức chính trị, các tổ chức quốc tế.

Khi các công đoàn đã đủ mạnh họ sẽ liên kết với nhau thành một Hội Đồng với tiếng nói ngang nhau hay một Tổng Công Đoàn do chính các công đoàn cơ sở bầu lên.

Có như thế mới thực sự dân chủ, mới có chính danh và từ đó sức mạnh của Công Đoàn mới thực sự có được.

Luật và Nghị Trường

Ngày 14-5-2014 nhân bà Trần Ngọc Minh mẹ của cô Đỗ Thị Minh Hạnh sang Úc, chúng tôi đã tổ chức một cuộc Hội Thảo về quyền lao động, quyền dân sự và nhân quyền tại Quốc Hội Liên Bang Úc với sự tham dự của 14 dân biểu và nghị sĩ.

Mọi người tham dự đều đồng ý nếu muốn tham gia TPP Việt Nam cần phải có những đạo luật rõ ràng, như Luật Nghiệp đoàn, Luật Tổ chức dân sự...

Dân biểu Chris Haynes thực tế hơn cho biết đã nghiên cứu và hiểu rõ việc thi hành luật pháp tại Việt Nam. Điều ông quan tâm không phải là việc có luật hay không có luật, vì nhiều đạo luật đã có nhưng vẫn không được thi hành.

Việt Nam đã ký biên bản thỏa thuận gia nhập TPP theo đó Việt Nam sẽ phải ban hành lại các luật về lao động, về thương mại... Những người hoạt động công đoàn cần đưa ra một chiến lược buộc nhà cầm quyền Việt Nam phải thực thi các đạo luật do họ ban hành.

Hiện nay Việt Nam vẫn là một quốc gia độc đảng chưa có cạnh tranh chính trị.

Muốn có một chính sách xã hội toàn diện, thì việc đấu tranh để có những đạo luật

hay chính sách là đấu tranh nghị trường, đấu tranh giữa các khuynh hướng chính trị với nhau.

Khi Việt Nam có dân chủ, có đa đảng, vì công đoàn chỉ là một tổ chức dân sự, các nhà đấu tranh công đoàn cần ủng hộ và đồng hành với các đảng chính trị có khuynh hướng xã hội cấp tiến.

Tại Việt Nam mặc dầu đã xuất hiện một số đảng không cộng sản nhưng chưa có đảng nào đưa ra một đường lối đấu tranh xã hội cấp tiến nhằm phục vụ cho quyền lợi của người công nhân.

Cuộc đấu tranh lâu dài

Nói tóm lại, Việt Nam có trên 5 triệu công nhân, con số sẽ càng ngày càng tăng nhưng vẫn chưa có được tiếng nói chính thức vì thế đời sống cả vật chất lẫn tinh thần công nhân của càng ngày càng suy giảm.

Đấu tranh cho quyền lợi của công nhân là một cuộc đấu tranh lâu dài, đòi hỏi những người hoạt động công đoàn phải bám rễ vào công nhân đấu tranh mang lại quyền lợi cho người công nhân.

Lịch sử các công đoàn thế giới đều phát triển từ dưới lên trên. Có thể mới tạo được sức mạnh vừa đấu tranh với chủ nhân, vừa ảnh hưởng chính giới đưa ra những chính sách có lợi cho công nhân.

Ở Việt Nam công đoàn được nhà nước lập ra với mục đích là “ổn định chính trị”, ngày nay muốn hội nhập thế giới, muốn tham gia TPP công đoàn nhà nước sẽ phải cạnh tranh với các công đoàn thực sự do công nhân lập ra.

Nhìn thẳng vào thực tế những người hoạt động công đoàn cần đánh giá lại hoạt động, đưa ra chiến lược, chiến thuật có khả năng thuyết phục được công nhân và được những người hỗ trợ công đoàn.

Làm được như thế công đoàn độc lập không phải là con đường mù mịt mà là một con đường mới đầy sức sống nhưng chưa được khai phá.

Nhân dịp đầu năm xin kính chúc quý bạn đọc một năm mới vạn sự như ý.

Nguyễn Quang Duy

Melbourne Úc Đại Lợi.

9/02/2016

Xin đọc hai bài dưới cùng tác giả để hiểu rõ hơn đề tài . Cần nhận định đúng về đình công
(http://www.bbc.com/vietnamese/forum/2015/04/150404_view_on_vn_strikes)

Đừng vội phê phán mọi tổ chức dân sự

(http://www.bbc.com/vietnamese/forum/2015/11/151130_vn_civil_society_reality_prospects)

www.vietnamvanhien.net